

9. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ SINAV

ÇALIŞMA DÖKÜMANI

I. ÜNİTE: BİLGİ VE İNANÇ

Bilgi, İslam âlimleri tarafından ilim ve marifet kavramlarıyla ifade edilmiştir. İlim, bir şeyi olduğu gibi ve gerçeğe uygun şekilde bilmektir. Marifet ise bir şey hakkında düşünerek derin bilgi ve anlayışa ulaşmaktır.

İslam'da doğru bilginin kaynakları:
Selim akıl, doğru haber ve salim duyular.

1- Selim Akıl: İnsanın doğru karar vermesini sağlayan herhangi bir olumsuzluktan veya ortamın kötülüğünden etkilenmeyen, yaratılışındaki temizliği koruyan akla denir. İslam dininde aklın kendinden beklenen işlevleri görebilmesi için akl-ı selim olması gerekir. Selim akıl, insanın doğru karar vermesini sağlayan, herhangi bir olumsuzluktan veya ortamın kötülüğünden etkilenmeyen, yaratılışındaki temizliğini ve safiyetini koruyan akıldır.

2- Doğru (Sadık) haber: İslam'a göre bilgi edinme yollarından biri de sadık haberdir. Sadık haber, vahyi ve peygamberlerden gelen haberlerin tamamını kapsar. Vahiy; Allah'ın (c.c.) melek aracılığıyla peygamberlere, onların da insanlara bildirdiği, hayatın hangi ilkelere göre yaşanacağını ve nelere uyup nelerden sakınılacağını bildiren ilahî bilgiler ve bu bilgilerin gönderiliş tarzıdır. Sadık haberler, mütevatir haber ve peygamberlerden gelen haber olmak üzere iki kısımdır.

-Mütevatir Haber: Yalan üzere birleşmeleri aklen mümkün olmayan toplulukların aktara geldiği haberlere mütevatir haber denir. Allah'tan (c.c.) gelen vahiy yani Kur'an-ı Kerim, mütevatir şekilde bizlere ulaşmıştır.

-Peygamberden Gelen Haber:

Peygambere, Cebrail vasıtasıyla Allah'tan gelen bilgilerdir.

3- Salim Duyu Organları: İslam dinine göre bilgi edinme yollarından biri de herhangi bir etkenle kendisine ait özelliğini kaybetmemiş bulunan işitme, görme, koku alma, tatma ve dokunma duyularıdır.

İslam'da doğru bilginin (yakîn) aşamaları şunlardır:

1. İlme'l-yakîn: Bir şey hakkında habere dayalı olarak bize ulaşan kesin bilgidir.

2. Ayne'l-yakîn: Bir şey hakkında duyularımızla bizzat elde ettiğimiz kesin bilgidir.

3. Hakka'l-yakîn: Bir şeyi bizzat yaşayarak elde ettiğimiz kesin bilgidir.

İslam akaidi: İslam dininde inanılması farz olan iman esaslarına, dinin temel kural ve hükümlerine İslam akaidi denir.

Taklidi İman: Araştırmadan ve delillere dayanmadan çevrenin yönlendirmesiyle oluşan imana taklidî iman denir. Taklidî iman delillere dayanmadığı için zayıftır. Taklidî imana sahip olan kişi küçük bir engel veya itirazla karşılaştığında şüpheye düşerek imanı sarsılabilir. Ayrıca taklidî iman yeterince bilgiye dayanmadığı için insanı taassuba ve bağnazlığa sürükler.

Tahkiki İman: Hakiki yani gerçek imandır. Delillere, bilgiye, araştırma ve kavramaya dayalı iman tahkiki imandır. Tahkikî imana ulaşan kimse evreni ve yaratılışı inceler, dinin hükümleri hakkında bilgi sahibi olur. Böylece Allah (c.c.) ve diğer varlıklarla ilişkisi sağlam temeller üzerinde şekillenir. Tahkikî imanda bilgiye

dayalı zihinsel faaliyet, kalpten bağlılık ve tam bir teslimiyet söz konusudur.

İMANIN ŞARTLARI:

- 1) Allah'a iman
- 2) Peygamberlere iman
- 3) Meleklerle iman
- 4) Kitaplara iman
- 5) Ahiret gününe iman
- 6) Kaza ve kadere iman

İMAN; kalp ile tasdik (onaylamak) ve dil ile ikrar (söylemek) dan oluşur.

Meal: Kur'an ayetlerinin tam karşılıkları başka dillere aktarılamadığından, ayette anlatılmak istenileni kelimesi kelimesine değil de biraz ekşiğiyle başka bir dile çevirme, yakın anlamlar verme.

Tefsir: İnsanın bilgi birikimi ve Arap diline hakimiyeti ölçüsünde Kur'an-ı Kerim metninin içerdiği manaları ortaya çıkarması, yorumlaması.

ÇALIŞMA SORULARI

1)• “(İnsanlar) devenin nasıl yaratıldığına, göğün nasıl yükseltildiğine, dağların nasıl dikildiğine, yeryüzünün nasıl yayıldığına bir bakmazlar mı?”

(Gâşiye suresi, 17-20. ayetler)

• “Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akıl sahipleri için ibretler vardır.”

(Al-i İmran suresi, 190. ayet)

Bu ayetlerde;

- I. akıl,
- II. vahiy,
- III. duyular

gibi bilgi kaynaklarından hangilerine vurgu yapılmaktadır?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III.
D) II ve III. E) I, II ve III.

2) İnsanın bilgiye ulaşmasının çeşitli süreçleri bulunmaktadır. Ancak onun bilgiye asıl ulaşmasını sağlayan sahip olduğu bir güçtür.

İnsandaki bu güç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyu B) Hayal C) Sezgi
D) Akıl E) Vehim

3) İslam'a göre aşağıdakilerden hangisi bağlayıcı bilgi kaynağı değildir?

- A) Salim duyu
B) Rüya
C) Selim akıl
D) Mütevatir haber
E) Peygamberden gelen haber

4) “Ey iman edenler! Size bir fâsık bir haber getirirse, bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın.” (Hucurat suresi, 6. ayet)

Bu ayette vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haberi getirenin kim olduğuna bakılması gerektiği
B) Bilginin kimden geldiğine dikkat edilmesi gerektiği
C) Edinilen ilk bilgiyle harekete geçilmemesi gerektiği
D) Bilginin kaynağı ve doğruluğunun araştırılması gerektiği
E) Davranışın sebep olduğu sonuçtan yapanın etkileneceği

5) İslam düşüncesinde aşağıdakilerden hangisi bilgi kaynağı olması bakımından diğerlerine göre daha güvenilirdir?

- A) Selim akıl B) Vahiy C) İlham
D) Rüya E) Altıncı his

6) Bilgiye ulaşip onu üretebilen bir varlık olarak insanın ulaşamayacağı bilgiler de bulunmaktadır. Bu tür bilgi alanına gayb denir ve bunlara ulaşmak ancak vahiy ile mümkün olabilir.

Buna göre aşağıdaki bilgilerden hangisine yalnızca vahiy yoluyla ulaşılabilir?

- A) Evrenin yaratılışındaki evreler
- B) İyi kötü davranışların neler olduğu
- C) Geçmiş toplumların nasıl yaşadıkları
- D) Ahiret hayatında nelerle karşılaşılacağı
- E) Doğru sözün ölçütünün neler olabileceği

7) Aşağıdaki ayetlerin hangisinde vurgulanan bilgi kaynağı diğerlerinden farklıdır?

- A) “Kime uzun ömür verirse onu yaratılış çizgisinde tersine çeviririz. Hiç düşünmezler mi?” (Yasin suresi, 68. ayet)
- B) “... Sen kitap nedir, iman nedir bilmiyordun; ama şimdi onu (Kur’an’ı), dilediğimiz kullarımızı sayesinde doğruya erıştirdiğimiz bir ışık kıldık...” (Şura suresi, 52. ayet)
- C) “Allah o su ile size ekin, zeytin, hurma, üzüm ve daha türlü türlü ürünler de bitirir. İşte bunda düşünen bir topluluk için büyük ibret vardır.” (Nahl suresi, 11. ayet)
- D) “Yine onlara, ‘Göklerden su indirip de onunla ölü toprağa hayat veren kimdir?’ diye sorsan, hiç tereddütsüz ‘Allah’tır’ derler. De ki: “ Hamd Allah’a mahsustur. ama onların çoğu akıllarını kullanmazlar.” (Ankebût suresi, 63. ayet)
- E) “Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün art arda gelişinde akıl sahipleri için gerçekten açık ibretler (ayetler) vardır.” (Al-i İmran suresi, 190. ayet)

8) “Yeryüzünde bulunanların çoğu, kendilerine uyarıyı, seni Allah yolundan saptırırlar. Çünkü onlar zandan başka bir şeye tâbi olmuyorlar ve temelsiz bir

tahminden başka bir şeye de dayanmıyorlar.” (En’am, 116)

Bu ayette Yüce Allah tarafından eleştirilen davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürel gelişme
- B) Başkalarıyla menfaat ilişkisi
- C) Toplumsal duyarsızlık
- D) Doğru bilgi yoksunluğu
- E) Ekonomik faaliyetler

9) Allah’ın emir ve yasaklarını, kendi iradesini, çeşitli yollarla seçmiş olduğu peygamberlere bildirmesine denir.

Bu ifadedeki boşluk aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) Vahiy
- B) Sünnet
- C) Ahlak
- D) Eğitim
- E) Tebliğ

10) İman, dil ile ikrar kalp ile dir.

Cümledeki boşluğu dolduracak olan kelime hangisidir?

- A) İhsan
- B) Fitrat
- C) Tasdik
- D) Şüphe
- E) Gayb

11) Dinin farz kıldığı ibadetler başta olmak üzere bütün hayırlı , iyi işleri kapsayan davranışlara ne denir?

- A) Fitrat
- B) Salih amel
- C) Farz
- D) İhsan
- E) Kibir

12)) İslam dininin, ilkelerinin öğrenilmesinde ve yaşanmasında en öncelikli olan birincil ana kaynak aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlham
- B) Sünnet
- C) İcma
- D) Sezgi
- E) Kur’an-ı Kerim

13) Aşağıdakilerden hangisi insanı diğer varlıklardan ayıran özelliklerden biri değildir?

- A) Konuşmak
- B) Yiyip içmek
- C) İnanmak
- D) Yazmak
- E) Düşünmek

14) Aşağıdakilerden hangisi dinin insana kazandırdıklarından biri değildir?

- A) Hayatı anlamlandırması
- B) Sorumluluk bilincini güçlendirmesi
- C) İnsanlara faydalı olmayı öğretmesi
- D) İradeyi bilinçli kullanmayı sağlaması
- E) Sorgulamaksızın kabullenmeyi öğretmesi

15) İnsan “Ben kimim?”, “Niçin yaratıldım?”, “Nereden geldim nereye gidiyorum?” gibi anlam sorularına cevap bulmaya çalışır. Bu sorulara en tatmin edici cevabı aşağıdakilerden hangisi verebilir?

- A) Tarihi birikim
- B) Bilimsel literatür
- C) İlahi kaynaklı din
- D) İçinde yaşanılan kültür
- E) Gelenek ve görenekler

16) Akıl sahibi insanları kendi iradeleri ile iyilik ve ebedi mutluluğa ulaştırmayı amaçlayan ilahi kurallar bütünüdür.

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe
- B) Ahlak
- C) Fıtrat
- D) Din
- E) Örf ve Âdet

17) Aşağıdakilerden hangisi tevhit inancıyla çelişen bir yargıdır?

- A) Allah sınırsız ilim ve güç sahibidir.

B) Her varlık Allah’ı kendi diliyle tesbih eder.

C) Evreni ve içindeki her şeyi yaratan Allah’tır.

D) Sonsuz bilgi ve güç sahibi bir tek ilah vardır.

E) Allah, evreni yarattıktan sonra onunla ilişkisini kesmiştir.

18) Aşağıdakilerden hangisi dinin amaçlarından biri değildir?

- A) İnsan iradesini etkisizleştirmek
- B) İnsana erdemli bir hayat yaşatmak
- C) İnsanın huzurlu olmasını sağlamak
- D) Toplumsal huzuru ve barışı oluşturmak
- E) Hayatı anlamlandırmaya yardımcı olmak

19) “Kul bir hata yaptığı zaman kalbinde siyah bir iz meydana gelir. Eğer kişi, o hatadan nefsinin uzaklaştırır, af talep eder ve tövbede bulunursa kalbi cilalanarak leke silinir. Aynı günahı işlemeye devam ederse, kalpteki leke artırılır. Hatta bir zaman gelir, kalbi tamamen kaplar.”

Bu hadisten aşağıdaki sonuçların hangisi çıkarılamaz?

- A) Bile bile günah işlemek yanlıştır.
- B) Hatada ısrar etmek doğru değildir.
- C) Kalbi temizlemek insanın elindedir.
- D) Hata eden hatasını gizlemelidir.
- E) Aynı hatayı ısrarla yapmak kalbi kirletir.

20) Faydalanılmayan bilgi, harcanmayan ve hiç kimseye hayrı dokunmayan define gibidir.

Bu hadiste bilginin hangi yönüne dikkat çekilmiştir?

- A) Doğruluğuna
- B) Mahiyetine
- C) Kullanımına
- D) Korunmasına
- E) Kaynağına

21) “Allah, kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, her şeyin varlığı ona bağlı ve dayalıdır. Ne uykusu gelir ne de uyur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur. Onun izni olmadıkça katında hiçbir kimse şefaet edemez. Onların önlerinde ve arkalarında olanları o bilir. Onun ilminden hiçbir şeyi (dilediği müstesna) kimse bilgisi içine sığdıramaz. Onun kürsüsü gökleri ve yeri içine almıştır. Onları korumak kendisine zor gelmez. O yücedir, mutlak büyüktür.”
(Bakara suresi, 255. ayet)

Bu ayette aşağıdaki konuların hangisinden bahsedilmektedir?

- A) Tevhit inancı
- B) İslam’ın şartları
- C) Evrensel ahlak yasaları
- D) İbadetlerin temel ilkeleri
- E) Peygambere saygı

22) “Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının; çünkü bazı zanlar günahtır. Gizlilikleri araştırmayın, biriniz diğerinizi arkasından çekirtmesin; herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah’a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur.” (Hucurat süresi, 11. ayet)

Bu ayeti ilke edinen bir insandan aşağıdaki tutum ve davranışlardan hangisi beklenmez?

- A) Doğruya göre yargıda bulunur.
- B) Öz eleştiri yapmakta zorlanır.
- C) Gıybet etmekten uzak durur.
- D) Fark ettiği yanlışından döner.
- E) İnsanlara karşı iyi niyet besler.

23) “Ancak sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz.”
(Fatıha suresi, 5. ayet)

Bu ayette ibadetle ilgili vurgulanan husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah için yapılması
- B) İçtenlikle yapılması
- C) Bireysel olması
- D) Zorunlu olması
- E) Vakitli olması

24) İslam’a göre aşağıdakilerden hangisi bağlayıcı bilgi kaynağı değildir?

- A) Salim duyular
- B) İlham
- C) Selim akıl
- D) Mütevatir haber
- E) Peygamberden gelen haber

25) Aşağıdakilerden hangisi Kur’an’ın tavsiyelerinden olamaz?

- A) Kur’an akletmeyi ve düşünmeyi önerir.
- B) Kur’an bağnazlığı ve taassubu önerir.
- C) Kur’an bilgiyi över ve bilgili olmayı tavsiye eder.
- D) Kur’an vahye teslim olmayı önerir.
- E) Kur’an salih amel yapmayı önerir.

26) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri verilen kelimelerle doldurunuz.
(salih amel, mütevatir, fitrat, vahiy, amel)

- A. Allah’ın (c.c.c.) melek aracılığıyla peygamberlere, onların da insanlara bildirdiği, hayatın hangi ilkelere göre yaşanacağını ve nelere uyup nelerden sakınılacağını bildiren ilahî bilgiler ve bu bilginin gönderiliş tarzıdır.
- B. Yalan üzere birleşmeleri aklen mümkün olmayan toplulukların aktara geldiği haberlere haber denir.
- C. dünya ve ahirette ceza veya mükâfat konusu olan, iradeye dayanan her türlü iş ve davranış demektir.
- D.; dinin farz kıldığı ibadetler başta olmak üzere bütün hayırlı işleri kapsar.

E. insanların doğuştan hakikati ayırt etme ve İslam'ı kabul etme kabiliyetidir.

27) Kelime olarak güven duygusu içinde tasdik etmek, inanmak, tereddüt ve şüphe etmeden, gönül huzuruyla bağlanmak anlamına gelir. Zıddı ise inkârdır.”

Yukarıda tanımını yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbadet
- B) Ahlak
- C) İman
- D) İkrar
- E) İlim

28) Aşağıdakilerden hangisi bilgi kaynaklarıyla ilgili yanlış bir yargıdır?

- A) Doğru bilgiye selim akılla ulaşılır.
- B) Doğru bilgiye vahiyle ulaşılır.
- C) Doğru bilgiye selim akıl, doğru haber ve duyuların birlikte kullanılmasıyla ulaşılır.
- D) Doğru bilgiye duyularla ulaşılır.
- E) Doğru bilgiye rüya ile ulaşılır.

29) Doğru bilgi kaynaklarının başında gelir. Yüce Allah'ın varlığı, birliği, peygamberlerin gönderiliş amaçları hakkında bilgiler verir. İnsanların mutlu, huzurlu ve barış içinde yaşamaları konusunda onlara çeşitli öğütlerde bulunur. İyi ve kötü davranışlar hakkında örnekler vererek insanları aydınlatır.

Yukarıda anlatılan bilgi kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç güdü
- B) Salim duyu organları
- C) Selim akıl
- D) Vahiy
- E) Keşif